

(i) Printed Pages : 7

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	0	2	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 1st Semester
(2123)

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper—I Physical Geography—I : Geomorphology

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 60

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all. Q. No. 1 is compulsory. Select **ONE** question from each of the four Units. Credit will be given for suitable maps/diagrams and examples. Students can use unmarked/transparent stencils of the world/country and colored pen/pencils.

(2) For USOL/Reappear/Improvement candidate(s) who have not been assessed earlier for Internal Assessment, the question paper(s) in their case shall be of maximum marks allotted to the paper(s) concerned.

1. Attempt any **TEN** in about 25 words :

- (i) Define Systematic Geography.
- (ii) Land form and Geomorphology.
- (iii) Pangea and Panthalassa.
- (iv) Metamorphic Rocks.
- (v) Isostasy.
- (vi) Difference between SIAL and NIFE.

- (vii) Isostasy.
- (viii) Systematic geography.
- (ix) Yardangs.
- (x) Nunataks.
- (xi) Geosynclines.
- (xii) Cirques.
- (xiii) Crest and Trough.
- (xiv) Artesian well.
- (xv) Continental Slope. 10×2=20

UNIT-I

2. What is Physical Geography ? Discuss its nature and scope in detail. 10
3. Discuss the physical state of interior of the earth in detail with the help of diagrams. 10

UNIT-II

4. Write a detailed note on Orogenic and Eperioganic forces with special reference to Geosyncline theory. 2×5=10
5. Explain Volcano and its structure with the help of diagram. Discuss the causes, types and distribution of volcanoes in the world. 3+7=10

UNIT-III

6. Explain Rock and how it is formed ? Discuss briefly different types of rocks and their characteristics. 3+7=10
7. What are Plateaus ? Discuss various types of Plateaus with the help of diagrams. 2+8=10

UNIT-IV

8. What are Geomorphic Agents ? Discuss the different types of land forms produces by a Wind with the help of diagrams.

3+7=10

9. Write a detailed note on Coastal Landscape produced by ocean waves.

10

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :- (1) कुल पांच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य है। चार यूनिटों में से प्रत्येक में से एक प्रश्न चुनें। उपयुक्त मानचित्रों/आरेखों और उदाहरणों के लिए क्रेडिट दिया जाएगा। छात्र दुनिया/देश के अचिह्नत/पारदर्शी स्टेंसिल और रंगीन पेन/पेंसिल का उपयोग कर सकते हैं।
- (2) यू.एस.ओ.एल./रीअपीयर/इंप्रूवमेंट शिक्षार्थियों के लिए जिनका पहले आंतरिक मूल्यांकन के लिए मूल्यांकन नहीं किया गया है, उनके मामले में प्रश्नपत्र संबंधित पेपर के लिए आवंटित अधिकतम अंकों का होगा।

1. किन्हीं दस को लगभग 25 शब्दों में करें :

- (i) व्यवस्थित भूगोल को परिभाषित करें।
- (ii) भूमि स्वरूप और भू-आकृतिविज्ञान।
- (iii) Pangea and Panthalassa।
- (iv) रूपांतरित चट्टानें।

(v) Isostasy ।

(vi) SIAL और NIFE के बीच अंतर ।

(vii) Isostasy ।

(viii) व्यवस्थित भूगोल ।

(ix) Yardangs ।

(x) Nunataks ।

(xi) Geosynclines ।

(xii) Cirques ।

(xiii) शिखर और गर्त ।

(xiv) Artesian well ।

(xv) महाद्वीपीय ढलान ।

10×2=20

यूनिट-1

2. भौतिक भूगोल क्या है ? इसकी प्रकृति एवं कार्यक्षेत्र पर विस्तार से चर्चा करें । 10
3. रेखाचित्रों की सहायता से पृथ्वी के आंतरिक भाग की भौतिक स्थिति पर विस्तार से चर्चा करें । 10

यूनिट-2

4. Geosyncline सिद्धांत के विशेष संदर्भ में Orogenic और Eperiogenic बलों पर एक विस्तृत नोट लिखें । 2×5=10
5. ज्वालामुखी एवं उसकी संरचना को चित्र की सहायता से समझाइये । विश्व में ज्वालामुखियों के कारणों, प्रकारों और वितरण पर चर्चा करें । 3+7=10

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਚਟਾਨ ਦੀ ਵਿਆख्या ਕਰੋਂ ਐਰ ਯਹ ਕੈਸੇ ਬਨਤੀ ਹੈ ? ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਟਾਨਾਂ ਐਰ ਤਨਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਮੇਂ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
3+7=10

7. ਪਠਾਰ ਕਯਾ ਹੈਂ ? ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਠਾਰਾਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
2+8=10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤਿਕ ਏਜੇਂਟ ਕਯਾ ਹੈਂ ? ਪਵਨ ਢਵਾਰਾ ਤਪਨਨ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭੂਮਿ ਆਕ੍ਰਿਤਿਯੋਂ ਪਰ ਚਿਤ੍ਰਾਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 3+7=10
9. ਸਮੁਢ੍ਰੀ ਲਹਰਾਂ ਢਵਾਰਾ ਤਪਨਨ ਤਟੀਯ ਪਰਿਢ੍ਰਿਸ਼ਯ ਪਰ ਏਕ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋਂ।
10

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ। ਢੁੱਕਵੇਂ ਨਕਸ਼ੇ/ਡਾਇਗਰਾਮ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ/ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਣ-ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ/ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਟੈਂਸਿਲ ਅਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਪੈਨ/ਪੈਨਸਿਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(2) USOL/ਮੁੜ-ਅਪੀਅਰ/ਸੁਧਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ(ਉਮਦਵਾਰਾਂ) ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ (ਪੱਤਰਾਂ) ਸੰਬੰਧਤ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

1. ਕੋਈ ਦਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :

(i) ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਭੂਗੋਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(ii) ਭੂਮੀ ਰੂਪ ਅਤੇ ਭੂ-ਰੂਪ ਵਿਗਿਆਨ।

- (iii) Pangea and Panthalassa।
- (iv) ਮੇਟਾਮੋਰਫਿਕ ਰੌਕਸ।
- (v) Isostacy।
- (vi) SIAL ਅਤੇ NIFE ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
- (vii) Isostasy।
- (viii) ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਭੂਗੋਲ।
- (ix) Yardangs।
- (x) Nunataks।
- (xi) Geosynclines।
- (xii) Cirques।
- (xiii) ਸਿਖਰ ਅਤੇ ਗਰਤ।
- (xiv) Artesian well।
- (xv) ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਢਲਾਨ।

10×2=20

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10
3. ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਜੀਓਸਿੰਕਲਾਈਨ ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਓਰੋਜਨਿਕ ਅਤੇ ਐਪੀਰੀਓਗੈਨਿਕ ਬਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 2×5=10
5. ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3+7=10

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ? ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3+7=10

7. ਪਠਾਰ ਕੀ ਹਨ ? ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪਠਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2+8=10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਜੀਓਮੋਰਫਿਕ ਏਜੰਟ ਕੀ ਹਨ ? ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਭੂਮੀ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3+7=10

9. ਸਮੁੰਦਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਲੈਂਡਸਕੇਪ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
10